

یاسای بهریتوه بردنی شاره وانیه کانی ههریمی کوردستانی عیراق

به ناوی خوی گوره و مهیره بان
به ناوی گله وه
نه نجومه نی نیشتمانی کوردستان
ژماره ی بریار: ۱۶
میژوی بریار: ۱۹۹۳/۳/۸

«بریار»

به پیتی حوکی برگی (۱) له مادده ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ و له
سه ریشنیازی وه زیری شاره وانی و گه شتوگوزار و بریار له سهردانی نه نجومه نی وه زبران،
نه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق له دانیشتنی رژی ۱۹۹۳/۳/۳ د بریاری
دهرکردنی نه ی یاسایه ی دا:

یاسای بهریتوه بردنی شاره وانیه کانی ههریمی کوردستانی عیراق یاسای ژماره (۶) ی سالی ۱۹۹۳

به شی یه کهم
وشه و نهرکه کان

مادده ی یه کهم:

مه به ست له م وشه و زارا وانه ی خواره وه بۆ مه به ستی نه م یاسایه مانا کانی
ته نیشتیانه:

- ۱- ههریم: ههریمی کوردستانی عیراق.
- ۲- وه زبر: وه زبری شاره وانی و گه شت و گوزاری ههریم.
- ۳- نه نجومه نی: نه نجومه نی شاره وانی.
- ۴- ده زگای شاره وانی: گشت شاره وانیه کانی ههریمی کوردستانی عیراق.
- ۵- شاره وانی: ده زگایه کی ناو خۆیییه که که سایه تیبیه کی مه عنه ویی هه یه و نه رکی
پیشکەش کردنی نه و خزمه تگوزاری یانه یه که له م یاسایه و هه ر یاسایه کی تر دا
هه ن به ها وولا تیبیان له سنووری شاره وانیه یه دیار بکراوه که دا.
- ۶- سه روکی شاره وانی: سه روکی فه مانگه ی شاره وانی.
- ۷- دا هاتی شاره وانی: نه و پارو و پوله ی به پیتی حوکی یاسا مافی وه رگرتنی وه ک
باج دراوه تیبو قازانچی پروژه کانی و دا هاتی ماله گوزارو و نه گوزارو هه کانی که
ده چنه خه زینه که یه وه.

۸- دام و دهزگا گشتییه کان: وهک خسته خانه و (مستوصف) و مه لبه ندی پۆلیس و قوتابخانه و کتیبخانه ی گشتی و به شه کانی شاره وانی و پرۆژه کانی و ئه وانی تر.

۹- شه قام: شه قام و جاده گشتی یه سه ره کی و لقییه کان و جاده تاییه تییه کان و شوسته و مه یدانه کان له سنووری شاره وانییه کان دا.

ماددهی دووهم:

نه رکی دهزگای شاره وانی پیشکه شکر دنی خزمه تگوزاری گشتییه له ناوچه یه کی دیاریکراوی سنوورداردا.

ماددهی سێههم:

شاره وانی به و مانایه ی خاوه نی که سایه تی یه کی مه عنه وی یه ئه م مافانه هیه هیه .
۱- مافه کانی خۆی به پیتی حوکمی یاسا کارپیکراوه کان وهرده گری.
۲- باج (ره سم) و کرئ به پیتی حوکمی یاسا کارپیکراوه کان ده سینتی.
۳- ئه و ده سه لاتانه ی بواری جیتیبه جتی کردنی خزمه تگوزاری و فه رمانه کانی بو ده ره خسیتن به پیتی حوکمی ئه م یاسایه و یاسا کارپیکراوه کانی تر به کاریان دیتنی.

۴- به پیتی حوکمی ئه م یاسایه به لیتنامه (عقد) به هه موو جو ره کانییه وه ده به ستی.
۵- مافی دژکاری (الخصومه) ی له گشت ئه و دوایانه دا (الدعاوی) هیه هیه که ده بانکا له سه ری ده کرتین.

۶- خاوه نی ئه ستویه کی دارایی سه ره خۆیه (ذمه مالیه مستقله).

ماددهی چوارهم:

شاره وانی ئه مانه ی ده بن

۱- ئه نجوومه نیک که ژماره ی ئه ندامانی له پینج ئه ندام که متر نه بیی وله بیست ویه ک زیاتر نه بیی وله گه لیاندا سه روکی شاره وانی.
۲- نه خشه و وه سفیکی سه لمیتراو (مصدقتان) له لایه ن وه زیره وه که به فراوانی ناوی شاره وانییه که و سنووره کانی تیایاندا بن.

به شی دووهم

ده مه زانندی شاره وانی

ماددهی پینجه م:

شاره وانی له م شوینانه دا داده مه زرتیری.

۱- مه لبه ندی پارێزگا و قه زاو ناحیه ، ژماره ی دانیشتوانیان هه رچه ندی بی.
۲- ئه و گوندانه ی ژماره ی دانیشتوانیان له سی هه زار که س که متر نین، له سه ر پیتشیازی به رتیه به ری گشتی شاره وانی یه کان و په سه ندکردن له لایه ن وه زیره وه .
۳- ئه و شاره وانی یانه ی پیش کارکردن به م یاسایه له و کوندانه دا دامه زراوان که ژماره ی دانیشتوانیان له و راده یه ی سه ره وه که متر نین ده میتنه وه . به لام وه زیر

لهسەر پیتشینازی بهرتیوههبری گشتییی شارهوانی یهکان بۆی ههیه ههلیان وهشپیتتهوه.

۴- نزیکترین شارهوانی لهو شویتانهی پتیوست بهدامهزراندنی شارهوانی تیاياندا ناکا، خزمهتگوزاری یان پیتشکەش دهکا.

ماددهی شهشم:

بهنیازی دامهزراندنی شارهوانی یهک وهزارت نهخشهوه وهسفی سنووری شاروچکهکه ناماده دهکاو له روژنامهی رهسی دا بلاوی دهکاتهوهو بۆ ماوهی (۳۰) روژ له شویتنه گشتییهکاندا ههلهدهواسرئ. لهو ماوهیهدا نارەزایی (اعتراض) وه تیبیبیی فهزمانگهکان وهاوولاتی یانی لهسەر وهردهگیرتن وله بهر روژشایییان، وهزیر نهوهی بهباشی بزانی بریاری لهسەر دهداو دهکرئ له ماوهی دهروژدا له روژی دهروونی بریارهکه بهوه لهلای نهنجومهنی وهزیران نارەزاییی لهسەر دهبردرئ. بریاری وهزیر نهگەر لهو ماوهیهدا نارەزاییی لهسەر دهرنه بردرا ههروهها بریاری نهنجومهنی وهزیران نهگەر نارەزاییی دهر بردرا بوو لهم بارهیهوه بریاری کۆتاییی دهبی.

ماددهی ههوتهم:

شارهوانی بهبهیاننامهیهک دادمهزرئ که وهزیر دهریدهکاو له روژنامهی رهسمیدا بلاو دهکریتتهوه

ماددهی ههشتهم:

سنووری شارهوانی به بریاری نهنجومهنی شارهوانی و سهلماندن لهلایهن وهزیرهوه دهگۆردرئ که دهبی بریارهکه هوی پتیوستیی گۆرینهکهو پهسهند کردنی لهلایهن وهزیرهوه لهگهلهدا بی.

ماددهی نۆیهم:

ناوچهی شارهوانی بهپتی ریتوینییهکی ناوهندی که لهلایهن بهرتیوههبرتییی گشتییی شارهوانیییهکان و بهرتیوههبرتییی گشتییی نهخشه گیشانی ناوهدانی یهوه دادهنرئ، دهکرئ به چهند کهرتیکهوهو ههر کهرتیک یا زیاتر بهشپیکیی شارهوانی (قسم بلدی)ی تیدا دهبی که سههیرهشتی ی کارهکانی شارهوانی، وخزمهتگوزارییهکانی وجیبهجهی کردنی فهزمانهکانی دهکا. ههروهها پیکههینانی کهرتهکان ههلهوشاندنهوهو دانهپال یهکتریان و دیاریکردنی ناوو وسنووریان له چوارچیهی یهک ناوچهی شارهوانیدا به بریاری نهنجومهنی شارهوانی وپهسندکردن لهلایهن بهرتیوههبری گشتییی شارهوانی یهکانهوه دهبی.

ماددهی دهیهم:

۱- شارهوانیهکان لهسەر بینچینهی ژمارهی دانیشتوان بهپتی دواسهروژمیری گشتی بهم شتیهیه پۆلین (تصنیف) دهکرتن.

۱ - شارهوانی مهلبهندی پایتهختی ههریم لهپۆلی تاییهتی دهبی..

ب- شارهوانی مهلبهندهکانی پارێزگاکانی ههریم لهپۆلی (مومتاز) دهبن.

ج- نهو شارهوانییانهی ژمارهی دانیشتوانیان له ههفتاوپینج ههزار کهمترنی یه

له پۆلی یه کهم دهبن.

د - نهو شاره وانیهانی ژماره ی دانیشتونان له پازده هزار که متر نی یه له پۆلی دووهم دهبن و وهزیر بۆی ههیه نهو قهزایانه ی لی به ده ریکا که شیوه یه کی میژوو بیان ههیه و شوینه جوگرافییه کان بواری فراوانبونی ئاسۆی (آقی) ناداتی.

ه- نهو شاره وانیهانی ژماره ی دانیشتونان له پینچ هزار که متر نیی یه له پۆلی سێ یه م دا دهبن.

و- نهو شاره وانیهانی ژماره ی دانیشتونان له پینچ هزار که متره له پۆلی چوارهم دا دهبن.

۲- پۆلهکانی شاره وانیهکان دوا ی دهروونی نهنجامی هه ر سه ر ژمیری یه کی گشتی ره سمی به بیان نامه یه ک که وهزیر ده ریده کاو له روژنامه ی ره سمیدا بلاوده کرتته وه، ده گۆردین.

مادده ی پازده یه م:

ده کری دوو شاره وانانی له حاله تی فراوانبونی سنووریان و به یه ک که یه شنیان له سه ر بریاری هه ردوو نهنجو مهن نیان وه پسند کردن له لایهن وهزیره وه بینه یه ک شاره وانانی وله روژی بلاو کردنه وه ی بریاره که وه له روژنامه ی ره سمیدا کاری پینده کری.

به شی سێ یه م

هه لوه شانده وه ی شاره وانیه کان (الغاء الهدیات)

مادده ی دوا زده یه م:

وهزیر بۆی ههیه له سه ر پینشینیازی به رتبه به ری گشتی ی شاره وانیه کان و لایه نگیری لیژنه ی راویژکاری به رتبه به ریتی گشتی ی شاره وانیه کان له م حاله تانه دا شاره وانانی هه لده وه شینیتته وه.

۱- نه مانی مه رجه کانی پیکهینانی.

۲- یه کخستنی له گه ل شاره وانیه کیی تر دا.

مادده ی سبازده یه م:

له حاله تی هه لوه شانده وه ی شاره وانیدا هینده ی په یوه ندی به راگه یانندی بریاری هه لوه شانده وه ده برینی ناره زایی له سه ری هه بی ناوه روکی مادده ی شازده یه می نه م یاسایه ی به سه ردا جیبه جی ده کری.

مادده ی چوارده یه م:

شاره وانانی به بیان نامه یه ک هه لده وه شینرتته وه که وهزیر ده ریده کاو له روژنامه ی ره سمیدا بلاوده کرتته وه.

مادده ی پازده یه م:

مال و مولکی نهو شاره وانیه ی هه لده شیندرتته وه له سه ر داخوازی وهزیر

- پاکو (تصفیه) دهری و مالنه گوازراوه کان و خانووبه ره کانی و قهرزه کانی بهم شتوبه بیان لیده کری.
- ۱- دهرین به شماره وانی ی مه لیه ند/ نه گهر هه لوه شانندنه وه که به پیتی برگه ی (۱) ی مادده ی دوازده بهم بوو.
- ۲- دهرین به شماره وانی یه کگرتووه که / نه گهر هه لوه شانندنه وه که به پیتی ی برگه (۲) ی نه و مادده به بوو.

به شی چوارهم دهسه لاتنه کانی شاره وانی

مادده ی شازده بهم:
شاره وانی له به جیه تینانی کاره کانیدا دوو دهسه لاتنی هه به :-
دهسه لاتنی بریاردان و چاودتیریکردن که نه نجوومه ن به پیتی نه م یاسایه له نه ستوی ده کری و دهسه لاتنی جیه جت کردن که سه روکی شاره وانی به جیتی دینی.

لغی یه که م: دهسه لاتنی بریاردان و چاودتیریکردن

یه که م: پیکه تینانی نه نجوومه ن

مادده ی حه فده بهم:
سه روک و نه ندامانی نه نجوومه ن به هه لیه ژاردنیکی سه ره سستی راسته و خو
وبه ده نگدانی ته و او و نه یینی که به پیتی ی پهیره ویتیکی تاییه ته ده کری له
دانیشتونوانی ناوچه شاره وانی یه که هه لده بژتدرین.

مادده ی هه ژده بهم:

۱- ژماره ی نه ندامانی نه نجوومه ن بهم جوړه ده بی:

۱- شاره وانی پۆلی تاییه تی	حەفده ئەندام
ب- شاره وانی پۆلی مومتاز	سیازده ئەندام
ج- شاره وانی پۆلی یه که م	یازده ئەندام
د- شاره وانی پۆلی دووه م	نۆ ئەندام
ه- شاره وانی پۆلی سیتیهم	حهوت ئەندام
و- شاره وانی پۆلی چوارهم	پینج ئەندام

۲- وه زیر بوئی هه به له سه ر داخوازی ی به رتوبه به ری گشتی ی شاره وانی یه کان
پیش ده سترکردن به هه لیه ژاردن که له سه ر روژ که مته ر نه بی ژماره ی نه ندامان
زیاد بکا به مه رجت له بیست و یه ک نه ندام تیه پر نه کا.

مادده ی نوزده بهم

ساوه ی نه ندامیتی ی نه نجوومه ن (۴) چوار ساله که له روژی کتوبونه وه وه ده ست
پیده کا.

ماددهی بیستم:

ئەو ئەندامەنەى فەرمانبەرنین، لە پۆلى تايبەتى (۳۰۰) دینارو پۆلى مومتاز (۲۵۰) دینارو پۆلى بەكەم (۱۵۰) دینارو پۆلكانى تر (۱۰۰) دینار خەلاتى مانگەنەیان دەدریتى.

ماددهی بیست و یەكەم:

ئەنجومەن لە یەكەم كۆبونەویدا بە دەنگدانى نەیتى یەكەك لە ئەندامە هەلبژێردراوەكانى بەجیگرى سەرۆك هەلدهبژێرى.

ماددهی بیست و دوو:

۱- دەبێ پالیوراو بۆ سەرۆكایەتى شارەوانى سى سالى تەمەنى تەواو كردهی و باوەرنامەى دوا ناوەندى یا هاوسەنگەكەى (مايعادلها) هەبێ.

۲- دەبێ ئەندامە هەلبژێردراوەكان سى سالى تەمەنیا تەواو كردهی و ئەهلیبایى یاسای تەواویان هەبێ.

۳- نابێ لەسەر تاوانى كە لەكە داركەرى شەرف یا بەند كردهی بەهۆى تاوانى كوشتنى ئەنقەست یا دزی كردهی حوكم دراى یا بەشداری یەكێ لەو تاوانانەى كردهی كە دەسەلاتى دكتاتۆرى لە كوردستاندا نەخشەى بۆ كێشاوه.

ماددهی بیست و سێ:

نابى ئەندامەتیبى ئەنجومەنى شارەوانى و هەركام لەو ئەنجومەنانەى بەبێ یاسا هەلدهبژێردین پێكەوه بكرین.

ماددهی بیست و چوار:

۱- ئەگەر نىحیتیا تەكان بەشى پر كردهی كورسى یە چۆلبووەكانى ئەنجومەنیا نەكرد، هەلبژاردنى تەواو كەر بوی كردهی دەكرێ.

۲- ماوهى ئەندامەتى ئەندامە نوێیەكان تەواو كەرى ماوهى ئەندامەكانى پێشو دەبێ.

دووهم / فەرمانەكانى ئەنجومەن

ماددهی بیست و پێنج:

۱- (۱) ئەنجومەن دەبێ بەو رێ و شۆتێنەى لەبەر دەستیدان ئەو سکیچە بنچینەبى یەنای (التصاميم الاساسيه) كە لەلایەن نەخشە گێشانى ناوەدانىبەوه (التخطيط العمرانى) نامادە كروان بۆ هاوولاتیبیا و پەبوەندیاران و فەرمانگەكان و لایەنانى تر بلاو بكاتەوه تا بۆ ماوهى شەست رۆژ لە رۆژى بلاو كردهی كەوه لێبى ناگادارین و ئەو نارهزایى و پێشنىازانەش وەردهگیرین كە لەو ماوهیدا لەبارەیانەوه دەدرین بە ئەنجومەن.

ب- بەلام سەبارەت بە سکیچە فراوانەكان و گۆر دراوەكان و ئیفرانزەكان بۆ ماوهى (۳۰) رۆژ رادەگەیه نرین لەگەڵ رەچاو كردهی هەمان رێ و شۆتیبى برگە (۱) سەرەوه دا.

۲- ئەنجومەن دەبێ لەو نارهزایى و پێشنىازانە نەكەر هەبوون بكویتەوه و لە حالەتى رەت كردهی یا قبوول كردهی، دەبێ بریارە كە هۆى شیاوى لە پالدا

بی و له همموو حالتیکیشدا نهنجومهن دهبی سکیچهکان له گهل نارهزای و پیشنازه قبولکراوو ره تکرارهکاندا له ماوهی ههفتهیهک دا له کوتایی هاتنی راگه یاندنه که وه بنیتری بۆ بهرتوبه بریتی نه خسه کیشانی ناوهانی بۆ گۆرینی سکیچه که له بهر روشنایی یان یا بریار له سهردانی.

۳- سکیچهکان له رۆژی سهلماندنی یان له لایهن وهزیره وه به کاریتکراو داده نرین.

ماددهی بیست و شه شه م:

۱- نهنجومهن بۆی ههیه داوای گۆرینی سکیچی بنچینهیی وفراو ان بکا له کاتی پتوبستدا به مهرجی حوکمهکانی ماددهی پیتشوی بۆ ره چاو بکری.

۲- نهنجومهن دهبی نه گهر گۆرینی سکیچه بنچینهیه که یا فراوانه که به پلهی کوتایی گه شت به گشت نهو بینایانهی همموو یا هه ندیکی بیناکه به پتچه وانهی پتوبستی یهکانی سکیچه نوئ یه سهلمینراوه که ن ناماده بکاو له ماوهی بیست سالد له رۆژی، سهلماندنی سیکچه که وه دهست بکا به مولک سهندیان (استملاکها).

۳- نهنجومهن بۆی ههیه له سهر داخوازی ی په یوه ندیاران بۆ ماوهیه کی کاتی رتگه بدا به پتچه وانهی پتوبستیهکانی جتیه جتی کردنی سکیچی بنچینهیی یا سیکچه فراوانه کانه وه، خانووی نوی بۆ نیشته جیبون دروست بکری یا نهو خانوو به رانهی ههن به کارهینرین به مهرجیک هیچ نیلتزامیگی دارایی (پابه ندییه کی دارایی) له کاتی جتیه جتی کردنی سیکچه که وه تهواو کردنی مولکسه ندییه که به پیتی رتماییه ک که وه زارهت ده ریده کا سه بارهت به خانوو به رانهی که ده که ونه نهستوی شاره وانی.

ماددهی بیست و حه و ته م:

۱- نهنجومهن به رتیکه خستن له گهل لایهنه تاییه تکارهکاندا بریار له بارهی نه م فرمان و خزمه تگوزاریبانه وه ده دا:

ا - پاککردنه وهی شه قام و شویتنه گشتی یه کان و فریدانی پیسی وزیل.

ب- برکردنه وهی زه لکاوو گوماوو شویتنی په نگخواردنه وهی دزه ناوو چال و چۆل و شویتنه ناتهن دروستی یه کان.

ج- دروستکردنی ناوده ستخانهی گشتی و ناگردانی سووتاندنی زیل.

د - پاککردنه وهی ناوبه ست (خزان) و حه وزی ناوی پیس و دا بینکردنی ری و شویتنی گواستنه وهو ناوه رو کردنی به جۆرتیک که کار نه کاته سهر حه وانه وهی هاوولاتی یان وفه وتاندنی پاشماوه کانیاان یا سووتاندنیان.

ه- چاککردنی شه قامه کان و قیرتاو کردنیان.

و- ناورشینکردن و شوشتنی شه قامه کان بۆ نه وهی ته پ و توژیان لی هه لته ستی.

ز- دهستگیر کردنی ناژه لی به ره لاو فه وتاندنی زیان به خسه کانیاان به هاوکاری له گهل لایهنه تاییه تکارهکاندا.

ح- ناماده کردن و دیاریکردنی شویتنی ته ویله بۆ مهرو مالات.

ط- دروستکردنی قه سا بخانهی دروست و بهرگرتن له سه ربرین له ده ره ویداو

دابینکردنی ساغله می ی گوشت له رووی تهن دروستی وه لگرتنی وگواستنه وه یه وه بۆ بازار.

ی- ناماده کردن و دیار یکردنی شوتین و بازار فرۆشتنی گوشت و ماسی و سه وزه به کۆمه ل و به دانه.

ک- ریکخستان و چاودیری کردنی ته رازوو سه نگ و پیتوانه کان (مقاییس).

ل- ناماده کردن و دیار یکردنی شوتینی گونجاو بۆ گۆرستان و له گه لیدا شوتینی شوشتنی مردوو ان و کفن کردینان و گواستنه وه و ناشتنی مردوه هه ژاره کان.

م- ناماده کردن و دیاری کردنی شوتینی هه لگرتن و فرۆشتنی سووته مه نی.

ن- ژماره لیدانی خانوو و شه قام و که رته کان و ناولیتانیان به هاوکاری له گه ل لاینه په یه ونه دیداره کانی تر دا.

س- گه یاندنی ناوی خواردنه وه به هاوولاتی یان و دروو ستکردنی پرۆژه ی تایبه تی بۆ و پاراستنیان.

ع- دروو ستکردنی پرۆژه ی ناوه رۆو پاراستنیان.

ف- دروو ستکردنی مهیدانی راه ستانی ئۆتۆمبیل.

۲- شماره وانی ده بی هه موو سالتیک پاره ی پتوبست بۆ جیبه جی کردنی نه و

نه رکانه ی برگه ی پتیشوو له بووجه که یدا ترخان بکا،

مادده ی بیست و هه شتم:

ئه نجوومه ن بۆی هه یه ئه م فه رمان و کارانه جی به جی بکا له حالیکدا که

به رژه وه ندیی گشتی به دی بیئ و پاره ی پتوبست له بووجه ی شماره وانیدا هه بی:-

۱- راکیشان و فراوانکردنی شه قام و فولکه و پیچ و به شه کانی به پیتی نه خشه سه لمیتراوه کان.

۲- قیرتاو کردنی شه قام و خوشرکردنیان و شوسته بۆ کردنیان و رواندی دارودره خت تیایاندا و ناو رشینکردنیان.

۳- ده سنیشانکردنی چۆنیته به کارهینانی شوسته ی شه قامه کان و لاتهریکه کانیان (فضلاتها) و نه و که لاره (عرصه) چۆلانه ی مولکی شماره وانیان و ریکخستنی چۆنیته ی کارکردنی فرۆشیاره ده سگیره کان و خاوه ن دوکانه کاتیبه کان (کوشک) به شتیه یه ک که له گه ل به رژه وه ندیی گشتیدا ناکۆک نه بی، نه مهش به هاوکاری له گه ل به رتیه به ریتی ی نه خشه کیشانی ناوه دانیدا.

۴- دروست کردنی پاخچه و سه برانگای گشتی و فراوانکردن و پۆلینکردنیان.

۵- دیاری کردنی شوتین بۆ دروو ستکردنی شاری یاری هاوچه رخ له و شوتینانه دا که به پیتی نه خشه سه لمیتراوه کان بۆیان ترخان کراوه به هاوکاری له گه ل دهسته ی گشتی ی گه شتوگوزار و به کریدانیان به که رتی تایبه تی و تیکه لاه و یا کومپانیای جیهانی به پی ی به کریدانی دریتژ خایه ن (الاجازه الطوبله).

۶- جی به جی کردنی سکیتچی بنچینه یی و سکیتچه فراوانه سه لمیتراوه کان و جی به جی کردنی شه قام و خزمه تگوزاری و به کارهینانه کانی تر له به ر رۆشنایی یان.

- ۷- درووستکردنی پردو عه‌مبار وپاراستتیان جگه له وانه‌ی سه‌ریه لایه‌نه‌کانی ترن.
- ۸- رووخاندنی نه‌و خانوبه‌رانه‌ی رووله که‌وتن ونه‌و قو‌قزی یانه‌ی ریگه‌ی هاتوو‌چو ده‌گرن.
- ۹- دیاریکردنی شو‌تینی فرۆشتنی په‌له‌وه‌ر و‌بالتنده‌و نا‌ژه‌لی مالی.
- ۱۰- درووستکردنی بازاری گشتی له‌و شو‌تینه‌دا که‌به‌پتی نه‌خشه سه‌لمیتراره‌کان ته‌رخان کراون.
- ۱۱- دیاریکردنی بازار بو‌ فرۆشتنی ماسی و‌گوشت و‌سه‌وزه‌و گشت به‌هه‌رمه، نا‌ژه‌لی و‌گشت و‌کالی یه‌کان و‌به‌رگرتن له‌ فرۆشتنی نه‌م شتانه له‌ شو‌تینی تر‌دا.
- ۱۲- درووستکردنی هو‌ل و‌هه‌وزی مه‌له‌و شانوو سینه‌ماو یا ریگاو نو‌تیل و‌خانه‌ی هه‌وانه‌وه‌ و‌راباردن و‌گه‌رماوو گازینو و‌نه‌نتیکه‌خانه و‌چیشتخانه و‌هاندانی درووستکردنی یانه‌و کتیبخانه.

مادده‌ی بیست و نۆه‌م:

نه‌نجومهن بو‌ی هه‌یه به‌ریار له‌سه‌ر نه‌مانه‌ بدا:

- ۱- ری پیدانی (اجازه) شو‌تینه گشتی یه‌کان و‌پشکنین و‌چاو‌دیری کردنیان و‌ مه‌رج دانان له‌سه‌ر خاوه‌نه‌کانیان که‌ده‌بێ پتوبسته‌یه‌کانی هه‌وانه‌وه‌و سه‌لامه‌تیی هاتوو‌چکه‌رانیان دا‌بین بکه‌ن.
- ۲- گواسته‌وه‌ی گشت نه‌و پیشه‌سازی و‌پیشانه‌ی که‌ زیان به‌ ژینگه‌ ده‌به‌خشن بو‌ نه‌و شو‌تینه‌ی له‌ ناوچه‌کانی پیشه‌سازی‌دا (المناطق الصناعیه) بو‌یان ته‌رخان کراوه‌ دانانی مه‌رجه‌کانی چۆنییه‌تی به‌کارخستنیان به‌هاو‌کاری له‌گه‌ل لایه‌نه ته‌ندروستی یه‌کان‌دا.
- ۳- راگرتن و‌رووخاندنی هه‌ر بیسینایه‌ک که‌ به‌ پینجه‌وانه‌ی ری پیدانی بیناکرده‌وه‌ (اجازه‌ البناء) یا یاسا یا نه‌و په‌یره‌وو ریتمایی یانه‌ی له‌به‌ریانه‌وه‌ ده‌رکراون، ده‌ست به‌ بیناکردنیان کراوه‌.
- ۴- به‌رگرتن له‌ درووستکردنی نه‌و بینایانه‌ی که‌ زیان به‌ که‌سانی تر ده‌گه‌یه‌نن یا‌جوانی شه‌قام و‌باخچه گشتی یه‌کانی ته‌نیشتیان ده‌شپوتین.

مادده‌ی سییه‌م:

نه‌نجومهن بو‌ی هه‌یه به‌ریاریدا خانووی نیشسته‌جێ بوون دروست بکاو زه‌وی له‌ریگه‌ی (افراز)ی زه‌وی یه‌وه‌ (افراز الاراضی) له‌ چوارچێوه‌ی، سکیچی بنچینه‌یدا به‌ پیتی ریتمایی تاییه‌تی به‌سه‌رهاو‌ولاتییاندا دا‌به‌ش بکا.

مادده‌ی سی و یه‌گه‌م:

- ۱- نه‌نجومهن بو‌ی هه‌یه پتوانه‌ (ضوابط)ی له‌ بار بو‌ ناسانی جێ به‌جێ کردنی نه‌و نه‌رکانه‌ی دا‌بنێ که‌ له‌م یاسایه‌و له‌ په‌یره‌وو ریتمایی یه‌کانیی‌دا هه‌ن.
- ۲- کردنی نه‌و خزمه‌ت‌گه‌وزاریانه‌ی که‌شپوه‌یه‌کی بازرگانی یا به‌ره‌مه‌یتانیان هه‌یه‌و سوود به‌ هاو‌ولاتیان ده‌گه‌یه‌نن و‌قازانجیش به‌مال مولکی شاره‌وانی.

ماددهی سی و دووم:

وهزارهته په یوه نډیداره کان بویان هه یه داوای کردنی هه کار تیک به شتویه کی کاتی بی یا هه میسه بی له شاره وانی بکن که ده شی کردن له لایهن شاره وانیسه وه با شتر وسوود به خستر بی، به مهر جی شاره وانی هیج مه سره فیک کی نه که ویتنه سر.

ماددهی سی و سپیهم:

ده بی نه نجو مهن له کاتی پر یاردانیدا له سر هر پر وژه به یک به پتی که شف و سیفه ته کان و دوا ی لیکو لینه وه وگفتوگو له سر کردنی و دلنیا بون له بوونی (اعتماد) له بوجه سه لمیتر اوه که یدا، کولفه که می دیاری بکا.

ماددهی سی و چوارم:

۱- نهو پر یارانه ی نه نجو مهن بو جیبه جی کردنی نهو فرمانانه ی له م یاسا یه دان ده یاندا و پیوستیان به سر فکردنی پاره له لایهن شاره وانی یه وه نیبه، ده شی له لایهن وه زیره وه له ماوه ی پازده روژدا له کاتی که یشتنیانه وه به دهستی، ناره زایی یان له سر دهر بری مافی نه وه شی هه یه به مه بهستی لیکو لینه وه و دهر کردنی پر یاری پیوست له باره یانه وه بو ماوه ی پازده روژ جی به جی کردنیان رابگری.

۲- نه نجو مهن ده بی له بهر رو شنایی ی نهو ناره زایی وزانیاری یانه ی لایه نی په یوه نډیدار دهر بری بون، بهو پر یارانه دا بچیتنه وه که ناره زایی یان له سر دهر بر دراهو و پر یاره کانی نه نجو مهن له م حالته دا تا دوا ی سه لماندن له لایهن نهو لایه نی ناره زایی ی له سر دهر بر بون بو جیبه جی کردنی ده ست نادن.

۳- نهو پر یارانه ی نه نجو مهن که له ماوه ی ناره زایی دهر برین یا ماوه ی راگرتندا ناره زایی یان له سر دهر نه بر دراهو، به کو تایی و ده ستدان بو جیبه جی کردن داده نرین.

۴- وه زیر بوی هه یه هندی لهو پر یارانه ی برگه ی (۱) به پتی رینمای یه ک که بو نم مبه سته دهریده کا له ناره زایی وراگرتن به دهریکا.

ماددهی سی و پینجه م:

۱- پر یاره کانی نه نجو مهن سه باره ت به بهش به شکردنی (تقسیم) خانو به ره، سه لماندن ی وه زیر یانه و که سه ی پی ده وی که وه زیر کاره که ی پی ده سپیری و بوشی هه یه هندی لهو مامه لانه له سنووریکدا که خو ی دیاری ی ده کا له م سه لماندنه به دهریکا.

۲- پر یاره کانی نه نجو مهن به سر فکردنی نهو پاره یی بو بودجه ی سه لمیتر اوی شاره وانی ترخان کراوه وله که لیدا به شدار بوونی به لیکاری (التعهد) و به لینامه (عقد) و کرین ده بی به م شتویه یی لای خواره وه سه لمیتری:

۱- وهزاره تی دارایی و نابووری هه ریم بو زیاتر له (۱) ملیون دینار سه باره ت به پاره ی ترخانکراو له چوار چتوه ی بودجه ی ناسایدا (المیزانیه الاعتیاده).

ب- نه نجو مهن ی وه زیران بو زیاتر له (۱) ملیون دینار سه باره ت به پاره ی ترخانکراو له چوار چتوه ی نه خشه ی که شه پیداندا.

ج- وهزير بۆئو پارهيى له (١) مليون زياتر نه بێ چ له سهر حيسابى بودجهى ناسايى بێ يانهوى له چوار چپوهى نه خشهى گه شه پيتداندا تهرخان كراوه.
د- نهنجومهنى شارهوانى بۆئو پارهيى زياتر نه بێ له وهى له تهنيشت ههريه كنى له پۆله كاندا ديارى كراوه.

- ١- پۆلى تايبه تى (١٥٠/٠٠٠) سه دو په نجا ههزار دينار بۆ ههر حاله تتيك.
- ٢- پۆلى مومتاز (١٢٠/٠٠٠) سه دو بيست ههزار دينار بۆ ههر حاله تتيك.
- ٣- پۆلى يه كه م (١٠/٠٠٠) ده ههزار دينار بۆ دينار بۆ ههر حاله تتيك.
- ٤- پۆلى دووهم (٥/٠٠٠) پينج ههزار دينار بۆ ههر حاله تتيك.
- ٥- پۆلى سيبه م (٣/٠٠٠) سه ههزار دينار بۆ ههر حاله تتيك.
- ٦- پۆلى چوارهم (١/٥٠٠) ههزارو پينج سه د دينار بۆ ههر حاله تتيك.

ماددهى سى وشه شهم:

نابج بريارى جياجيا بۆ سهر فكردى پارهى جياجيا له يهك پرژهدا بدرى به بيانوى لادان له دهسه لاتی سه لماندى (مصادقه) برپاره كانى سه ر فكدنه وه.

ماددهى سى و حه و ته م:

نهنجومهن بۆى ههيه بنچينهى له بار بۆ ناسانى ي جئ به جئ كردنى نه و فه رمانانهى دابئى كه له م ياسايه و په يره وو رينمايى يه كانيدا هه ن.

ماددهى سى و هه شته م:

ياساى فرۆشتن و به كرتدانى مال و مولكى ده ولته تى كارپيكر او (قانون بيع و ايجار اموال الدوله النافذ) به سه رمال و مولكى شاره و انيدا جئ به جئ ده كرى له گه ل ره چاو كردنى نه ماندا:

- ١- وهزير جئگه ي وهزيرى دارايى ده گرتنه وه.
- ٢- نهنجومهن سه به اره ت به مالى گوازاوه جئگه ي نهنجومهنى به رتبه بردن (مجلس الاداره) ده گرتنه وه.
- ٣- شاره وانى بۆى ههيه له سه ر پيشنيازى نهنجومهنى شاره وانى و په سند كردن له لايه ن وهزيره وه، نه و خانوبه رانه ي سووديان لئ نابيئرى به هاوئرخ (بدل المثل) به مولكدارى دراوسئ يان بفروشى.
- ٤- شاره وانى بۆى ههيه له سه ر په سند كردن له لايه ن وهزيره وه خانوبه ره ي خۆى به هاوئرخ به لايه نه خيتر خوازو نايى يه كان بفروشى.
- ٥- خانوبه ره ي شاره وانى جگه له وانه ي بۆ نيشته جئ بوون ته رخان ده كرى له ياساى فرۆشتن و به كرتدانى مال و مولكى ده ولته ت به دهرده كرى ن.
- ٦- شاره وانى بۆى ههيه له سه ر په سند كردنى وهزير نه و خانوبه رانه ي له رتگه ي كرى ن ويا مولكسه ندى يه وه (استملاك) بوونه ته مولكى، هه ر به نرخه كه ي خۆيان بيانفروشى به فه رمانگه ره سمى و نيمچه ره سمى يه كان (شه رسميه).

ماددهى سى و تۆيه م:

شاره وانى بۆى ههيه بۆشايى ي سه روه ي شوسته ي شه قامه كان بۆ مه به سته ي درووست كردنى قات (طابق) يكى تر يا زياتر بفروشى نه و مافه ش به پئى ي رينماي

یهک که وهزیر دهریدهک بهناوی کرباره کهوه له فه زمانگهی تۆماری مولکداریدا
تۆمار دهکری.

ماددهی چلهم:

شارهوانی کاتج دهیهوئ دهست له ههر مالتی یا مافیک ههلبگری نابی به کهمتر له
نرخه راستینه کهی دهسی لی ههلبگری.

ماددهی چل و یهکه م:

نابی هیج بینایهک به پیتی ری پیدان له لایهن شارهوانی یا بهرتوه بهرتی ی
نخشه کیشانی ناوه دانی یهوه هه ربه که یان له سنووری دهسه لاتی خوئی دا درووست
بکری.

ماددهی چل و دووه م:

- ۱- سالتی دارایی ی شارهوانی له (۱) ی کانوونی دووه مهوه دهست پیده کاو
له (۳۱) ی کانوونی یه که مدا کوتایی دئ و سه روکی شارهوانی ده بی مه زنده
(تخمینات) ی بوجهی سالانه ی له پیش روژی یه که می تشرینی یه که می هه موو
سالتیکا پیشکش بکا و نه مانه ی تیداین:
۱- داها تی مه زنده کراو (الواردات المخمنه).
ب- مه سه رفی مه زنده کراو (المصروفات المخمنه).
ج- ژیر دهست (موجودات) ی کاش و مالی گوازاوه.
د- سلفه و نه مانه ت.

۲- نابی سه ریچی له وینه ماوینچینانه ی ریکخستن بکری که وهزیر
دایانده نی.

۳- نه نجوومن له مه زنده ی بودجه ده کوتیته وه و دوا ی بریار له سه ردانی ده دری
به وه زارت تا به پی ی رینمایی یه کارپیکراوه کان هه رچی له باره یه وه
پتیسته بیکا.

۴- نهو بووجانه ی له لایهن بهرتوه بهری گشتیی نه خشه کیشان و به دوا
داچوونه وه بو شارهوانی یه کان پیشنیاز کراو پیشکش به وهزیر ده کرتن بو
سه لماندنیان.

۵- نه گهر شارهوانی قهرزاری خه زینه ی ده ولت بوو بوجه که ی له لایهن وهزیری
دارایی و نابووری ی هه ریمه وه ده سه لمینری.

۶- نه گهر له بهر هه ر هویهک بوجهی شارهوانی پیش سالتی نوئی نه سه لمینرا،
سه رفکردن به ریژه ی ۱۲/۱ ی (اعتماد) ی سه لمینراوی سالتی پیشوو ده بی
هه تا کاتی سه لماندنی کوتایی ی بوجهی نوئی.

ماددهی چل و سنی یه م:

۱- نه نجوومن سه ره رشتی ی جی به جی کردنی بودجه ی سه لمینراو ده کاو به پی ی
مادده و به شه کانی بودجه که فه رمان به سه رفکردن دها و بویشی هه یه ده سه لاتی
سه رفکردن له سنووریکی دیاری بکراودا به سه روکی شارهوانی بسپیتری.

۲- نه نجوومن نابی بریاری به بی وهزیر، گواستنه وه له نیوان بهش و مادده کانی

بووجه سه لمیتر اووه که دا بکا .

۳- نه نجوومه نایب به پی بریاری وه زیر، گواستنه وه له (اعتماد) ی سه لمیتر اووه به مه به سستی دانه وهی نه وه قه رزانه ی وه زاره تی دارایی و نابووری بکا که که و توونه ته سه ر شاره وانی .

۴- نه وه سه رفکردنه ی به نه نجوومه سپیتر دراوه به پی ی نه و بیه مایانه ده بی که له یاسای نوسوولی ژمبیریاری ی گشتیدا هه ن (قانون اصول المحاسبات العامه) به مه رجی وه زیری شاره وانی و گه شتو گوزار جیگه ی وه زیری دارایی و نابووری بگریته وه و بوی هیه رینمایی بو رتیک خستی به جیهیانی نه و کاره ده ریکا .

ماده ی چل و چواره م:

دوا حساب (الحساب الختامي) ی بودجه ی سالی دارایی ی به سه رچوو له ماوه ی مانگی شویاتدا ده ری به وه زاره تی دارایی و نابووری هه ریم .

ماده ی چل و پینجه م:

۱- گشت نه وه قه رزو نه مانه تانه ی خاوه نه کانیا ن له ماوه ی پینج سالد له روژی نه وه ساله دارایی به وه ی تیایدا وه رگیراون نه چون به دنگ وه رگرتنه وه بیان، به داهاتیکی بی ره تکرده وه بو خه زینه ی هه ریم ده نو سرتین، جگه له نه مانه ته کانی مولته زیم و به لین کار (متعهد) . به لام وه زیری دارایی و نابووری بوی هیه به فرمان به گپرانده وهی نه وه قه رزو نه مانه تانه بدا که خاوه نه کانیا ن له و ماوه به دا لییان نه پرسینه وه ته وه، نه گه ر بوی ده رکه وت که نه پرسینه وه که به هوی به هانه یه کی دروسته وه بو وه هیه چ پرسینه وه به کیش دوا ی تیپه ربوونی ده سال وه رناگیری .

۲- نه وه قه رزانه ی له سه ر شاره وانی و به ندی سه نه دو رتیکه وتن نامه و یارمه تی دانن (مساعدات) له حوکمی نه م ماده ی به ده ر ده کرتین و ده که ونه ژیر رکیفی تیپه ربوونی روژگاری یاسایی تاییه تی ی خویانه وه (مرور الزمن القانوني الخاص) .

ماده ی چل و شه شه م:

وه زیر سه ر په رشتی ی کاره کانی شاره وانی یه کان و چاودیری ی جی به جی کردنی بودجه یان ویتدا چون وه ی ژمبیریاری یان ده کاو بوی هیه پشکنه رو وردکار (مدقق) بو نه وه مه به سسته بنیری و ده زگا کانی شاره وانی ده بی هه رجی پیویسته بو ناسانکردنی نیشیان بویانی بکه ن .

ماده ی چل و حه وته م:

نه گه ر به رزه ونیدی گشتی وه های خواست که شه قامیکی کون به لاه بنری و به کیکی نوی به پی نه خشه ی سه لمیتر اووه له جیگه ی رابکیشری، نه نجوومه بوی هیه نه و شاقامه به پی ی نه خشه سه لمیتر اووه بفرۆشی یا به کری ی بدا .

ماده ی چل و هه شته م:

نه نجوومه ده بی بو مه به سستی جیه جی کردنی سکیچی بنچینه یی و سیکچیچه فراوانه کان و سازدانی خزمه تگوزاری و سووده گشتی یه کان، بریاری دابری به شی

پتو بست به پیتی سیکیتیچی سه لمینراو بدا له و مولککه بینا کراوانه یا نهوانه ی له و بهر دابه شکران به مهرجیک له چواربه کی روو پیتی هر مولککیک زیاتر نه بی که نهوه به خوژیابی ده بی نه گهر مولککه که زهوی بوو یا له کاتی بینا کردنه و پیدا نه گهر مولککیکی بینا کراو بوو. به لام له حالتیکدا نه گهر پتو بستنی کرد که زیاتر له چواربه کی وهریگیرئ، نهوا نه جوومه ن ده بی له ریگه ی مولکسه ندیبه و زیاده ی چواربه که که به پیتی یاسای مولکسه ندی کاریتکراو وهریگیرئ.

سپیه م

هه لوه شاننده وهی نه لوجومهن

مادده ی چل و نۆیم:

۱- نه لوجومهنی وه زیران بۆی هه یه له سه ر پیتش نیازی وه زیر، نه لوجومهنی شاره وانی هه لوه شینیتته وه نه گهر نه لوجومهنه که زۆریه ی نه ندامانی له ده ست دا له حالتیکدا که له پۆلی تاییه تی و مومتاز بی، به لام بۆ پۆله کانی تر پیتش نیازه که له لایهن به رتیه بهری گشتی ی شاره وانی سه کانه وه ده کری و به په سندکردنی له لایهن وه زیره وه.

۲- وه زیر ده بی له ماوه ی پازده روژدا له روژی هه لوه شاننده وهی نه لوجومهنه وه برپاری هه لبراردن له و ناوچه یه دا بدا که نه لوجومهنه که یه پی ی برکه ی پیتشو هه لوه شینراوه ته وه بۆ هه لبراردنی نه لوجومهنیک که جیگه ی نه لوجومهنی پیتشو بگریته وه و ماوه که ش ته و او که ری نه و ده بی.

۳- کاره کانی نه لوجومهن له روژی هه لوه شاننده وه یه وه تا هه لبراردنی نه لوجومهنی نوئ به لیژنه یه ک ده سپتردرئ که وه زیر له سه ر پیتش نیازی به رتیه بهری گشتییی شاره وانی یه کان پتیکیدینی و نه م لیژنه یه نابج هیچ برپاریک بۆ چاره سه رکردنی هر کیشه یه ک بدا پتو بستنی ی به سه رفکردن له سنوقی شاره وانی ده بی و له وه بهر نه لوجومهن برپاری بۆ نه دابی، جگه له و مه سه رفی هه میشه بی یه ناسایی یانه ی که له بووجه سه لمینراوه که یه دا هه ن، ته نیا له حالته ی پتو بستیدا نه بی که نه ویش له سه ر پیتش نیازی به رتیه بهری گشتی ی شاره وانی سه کانه و به په سندکردن له لایهن وه زیره وه ده بی.

به شی دووه م

ده سه لاتنی جیبه جتی کردن

یه که م / ده سه لاتنه کانی سه روکی شاره وانی

مادده ی په لجا یه م:

سه روکی شاره وانی یا نه و که سه ی ده سه لاتنی خو ی ده داتی ده سه لاتنی جیبه جتی کردنی نه م تاییه تکاری یانه ی ده بی:

۱- به رتیه بردنی کاروباری شاره وانی و سه ره رشتنی کردنی نیش وکاری فه رمان به ران و کریکاران.

۲- بەرتوہ بردنی مال و مولکی شارہوانی و پاراستنیان.
۳- بەرتوہ بردنی داہاتہکانی شارہوانی و وەرگرتنیان و چاودتیر یکردنی حسابہکانی.

۴- ئیمزا کردنی ئەو نووسراوانہی لە شارہوانی یەوہ دەردەچن.
۵- دەبیتتە نوینەری شارہوانی لە بەردەم دادگاگان و گشت فەرمانگەکاندا و بۆی ھەبە کەسیتیکی تر بکاتە بریکاری خۆی و نەگەر بەرژەوہندی خۆی لەگەڵ بەرژەوہندی شارہوانیدا ناکۆک بوون، جیتیگری سەرۆک لە نوینەرایەتی کردنی بەرژەوہندی یەکانی شارہوانیدا جیتیگی دەگرتتەوہ ھەر وەکو سەرۆک یا جیتیگرەکە لە ھەموو بۆنە گشتی یەکاندا دەبنە نوینەری شارہوانی یەکان.

۶- ھەر دەسەلاتیتیکی تر کە ئەنجوومەن پیتی دەسپێرێ و ئەویش دەبێ:
ا- ئەو راپۆرتانە خواروہە بدا بە ئەنجوومەن و وینەیان بە وەزارەت و دەبێ پوختە ی ئەو کارانەیان تێداین کە شارہوانی بەدیی ھیتاوان و ئەو مەسەلانە چارەسەری کردوون و کە شفیکیش بە دەسکەوت و مەسەرفی شارہوانی و تیبینی و پیتشنیازەکانی لە بارەیانەوہ پیتشکەش بکات:

۱- راپۆرتیتیکی نیو سالی ولە کۆتایی ی حوزەیراندا دەدرێ.
۲- راپۆرتیتیکی سالانە و لە کۆتایی ی کانوونی یەکەمدا دەدرێ.
۳- راپۆرتیتیکی کۆتایی لە دوا مانگی خولی ئەنجوومەندا دەدرێ.
۴- راپۆرتتیک لە بارە ی ئەو پرۆژانە ی گەشەپیتدانەوہ کە لەسەر حسابی نەخشەن.

ا- ئەم راپۆرتانە بە پیتی ی ئەو پیتوانانە دەدرێن کە ئەنجوومەنی وەزیران دایان دەنێن.

ب- ئەنجوومەن بۆی ھەبە لەو راپۆرتانە ی برگە ی پیتشوو بدوێ و برپاری پیتووست سەبارەت بەو مەسەلانە بدا کە لە چوار چیتوہی تایبەت تکاری خۆیدان.
ج- شارہوانی بۆی ھەبە لە سەر پیتشنیازی ئەنجوومەن و پەسندکردنی لەلایەن وەزیرەوہ ئەو راپۆرتانە ی برگە ی (۱) بەرێ و شوینی ناگاداری جۆراو جۆر بۆ ھاوولاتییان بلاوبکاتەوہ.

ماددە ی پەنجما و یەکەم:

شارہوانی یەکان بۆیان ھەبە سەبارەت بە ئەرکەکانی سەرشانیان راستەو خۆرووی قسە بکەنە دادگاگان و فەرمانگەکان و ھاوولاتییان.

ماددە ی پەنجما و دووہم:

وہزیر بۆی ھەبە ھەرچی یەک بە پیتووست دەزانێ لەو دەسەلاتانە ی خۆی کە یاسا رەچاوکراوہکان بۆی برپار داو، بۆ ئاسانکردنی کاروبار بە سەرۆکی شارہوانی یان بسپێرێ.

ماددهی په نجاو ستيهم:

شاره وانی به به کښ له دهسه لاته گشتييه کان داده نرئ که به پي ي ياسا دامه زراوه و بوي هه يه داوا له هه موو کهس بکا ملکه چي نو فهرمانانه بن که دهريانده کا و به رتيک و پتيکی راده گه يه نرين و ناشکرا ده کرين و ده بي نو فهرمانيه رانه ي تااعت بکرتين که دهسه لاتي هه لسووراندي کاره کان بيان پي سپيردراوه و نه وه ي سه ريپيچي بکا به پي ي ياسا کار پيکراوه کان سزاده درئ.

ماددهی په نجاو چوارم:

۱- نيشته جيتي خاوه ن هه لي يه تي ته و او ي (الاهليه الکامله) نو مولکهي ناوه رويهي ناوي پيس يا ليرژاوي (فانضه) لي ده خاته سه ر شه قام يا حوزيکي له سه ر شه قام بو درووست ده کا به ماوه يک حه بس کردن که له ده روژ زياتر نه بي يا به غه رامه يک که له سه د دينار زياتر نه بي يا به هه ردووکيان سزا ده رئ و دادگا بريار ده دا که له ماوه ي سي روژدا له لايه ن نيشته جيتي ي خانووکوه ناوه روکي هه ل بگيرئ و حه وزه که پر بکرتيه وه و به پيچيه وانه وه شاره وانی نو کاره ده کا و نيشته جيتي ي خانووکو مه سه ر فه که ي ده که ويته نه ستو.

۲- نيشته جيتي خاوه ن هه لي يه تي ته و او ي نو خانووه ي پيسي و زيل و ناوي پيس فرئ ده داته سه ر شه قام به غه رامه يک که له په نجا دينار زياتر نه بي سزا ده درئ.

بهشی هه و ته م

چهند حوکميکی جوړاو جوړ

ماددهی په نجاو پيتمجه م:

۱- گشت نو شه قامانه ي ده که ونه سنووري شاره وانی يه وه و به کار هيتان بيان بو سوودي گشتي و ازي لي هيتراوه و له کاتي جيتيه جيتي کردني نم ياسايه دا هه ن يا نه وانه ي داوي به پي ي ياسا ره چاو کراوه کان و هه ايان ليد ي يا نه وانه ي دواي گورنيان ده که ونه سنووري يه وه و هه موو زه وي وزاره کاني و هه زاره تي دارايي که ده که ونه سنووريه وه نو زه ويوزارانه ي نابنه مولکي هيج که س، به بي بريتي (بدون عوض) به ناوي شاره وانی يه وه تو ماسر ده کسرين و فهرمانگه کاني تو ماري مولکداري (التسجيل العقاري) ده بي نو مولکانه له تو ماره کان بياندا راسته و خو به بي ره سمدان به ناوي شاره وانی يه وه تو ماسر بکن.

۲- نابي (افراز) له و زه وي وزارانه دا که ده که نه سنووري شاره وانی يه کانه وه بو مه به ستي نيشته جيتي بوون و پيشه سازي بکري تنيا به برپاري و هه زاره ت نه بي و به م جوړه:

۱ - نو زه وي وزارانه ي ده که ونه ده ره وه ي سنووري شاره وانی ي پولي تايبه تي يه وه به ماوه ي (۱۰) ده کيلو مه تر.

ب- نو زه وي وزارانه ي ده که ونه ده ره وه ي سنووري شاره وانی ي پولي مو متازه وه به

ماوهی (۷) حموت کیلو مه تر.
ج- نهو زهوی زارانهای ده که ونه دهره وهی سنووری شاره وانى ی پۆلى یه که مه وه به
ماوهی (۵) پینج کیلو مه تر.
د- نهو زهوی زارانهای ده که ونه دهره وهی سنووری شاره وانى ی پۆلى دووهم وسپیه م
وچاره مه وه به ماوهی (۳) سچ کیلو مه تر.
۳- ده بی نه خشه کیشانی ناوه دانی به رتیکه خستن له گه ل شاره وانى پیتوانه و پاره ی
پیتویست نهو تو دابنن که چۆنیتى ی (افراز) ی نهو زهوی زاران ه روون
بکاته وه.

مادده ی په نجاو شه شه م:

کار به هیج ده قیتیک ناکرئ که له گه ل حوکمه کانى نهو یاسایه دا ناکۆک بئ.

مادده ی په نجاو حموت مه:

وهزیر بۆی هه یه رینماییی پیتویست بو ناسانیی جیبه جئ کردنى نه م یاسایه ده ریکا.

مادده ی په نجاو هه شه م:

ده بی نه نجوومه نی وهزیران حوکمه کانى نه م یاسایه جیبه جئ بکا.

مادده ی په نجاو نویم:

نه م یاسایه له روژی بلاو کردنه وه یه وه له روژنامه ی ره سمیدا کارى پیده کرئ.

جوهر نامق سالم
سه رۆکی نه نجوومه نی نیشتمانیی کوردستانی عێراق